

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus liberiter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Égész évre 12 kor., félfévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKE FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

A szabadság napja.

Írta: **Vargha Damján.**

Hosszú évek nehéz álmából ébredt fel a nemzet 1848. márczius 15-én s e napon lerázta magáról a rárakott biliucseket — hangzik el ma számos szónok ihletett s nem ihletett ajkairól.

Minden igaz magyar dicsóiti a hazaszeretet magasztos érzelmét s lelkesedő buzgalmában, áldoz a haza oltárán.

Kétségtelenül nagy napok voltak a negyvennyolczas esztendőben, melyeken megrázkodott a nemzettest a magyarosan duzzadó erők lehántották a lenyűgöző köteleket. A bilincs lehull, a kard felszabadult, a kard megvillant s a férfiu küzdelem óriás munkát végzett. Árpád vére forrt az erekben, s Kinizsi buzogánya suhintott előre is, hátra is, s az eredmény még is — Világos sötétsége lett. E szomorú kort azonban fényes előzte meg, mely az akkor nem is hosszú időkre: világosságot vetett a magyarra. A márczius 15-iki nagy napnak dicsősége — sajnos — hulló csillagként hamar elenyészett.

Felemelő, dicsőséges nap a 48-as márczius 15-ike, méltó arra, hogy a nemzet megkülönböztesse egyéb napoktól. Úlje meg a nemzet, de ne méltatlanul.

A neves s névtelen nagy hősök emlékéhez nem lehet méltó a szavak s frázisok bombáinak dobálása; hiszen ök életüket s vérüket hozták áldozatul. De nem lehet méltó az ő nagy eszméiknek a haszon „s érdek” szempontjaira való alkalmazása sem; hiszen ök önzetlenül, magasztos s tiszta lelkesedésökben végeztek szolgáltatukat a haza szabadságáért.

Bizonyára elfordult arccal könnyes szemekkel szemlélik a 48-as magyarok szellemei a mai Magyarországnak sok oldalról szomorú állapotát. Ha tudtak volna például, mire fogják az epigonok felhasználni a 12 pontnak minőjét az elsejét, a „sajtószabadságot és a cenzura eltörlését” — ám azt hiszem nem tettek volna rá életüket. Az ő eszméik tiszták és magasztosak voltak s ma a legundokabb alávalóság üli diadalát a „szabad szó” s „szabad sajtó” égise alatt. Vörösmartynak a cenzurához „Mikes búja” ez alatt beadott versét nem volt szabad kinyomatni csak ily fölírással „Egy öreg rábszolga keserve Pompeus sirja fölött”: Czuczor „kiadó-jáért börtönt szenvedett: Tompa a „Gölya”-hoz címűért üldözésnek volt kitéve: s ma a szabadság idején tetszes szerint lehet s szabad szóban s írásban — már csak bizonyos irányban — a legaljasabban tá-

madni s vádolni egyeseket s intézményeket

A szabadság szertelenségében szabaddossággá fajul s ez öl és pusztít. A szabaddosságnak például az a módja, a melylyel a mult vasárnapon a szocialista vezérek a mi városunkban is garázdálkodtak s a rendőrséget megtámadták; valamint a szabadsajtónak az az eljárása, melyben a „Népszava” a székesfehérvári rendőralkapitányt részesítette: már nem lehet dicsősége s józan eredménye a ma 55 éve kivívott első pontnak. Ez nem lehetett akkor se ideál!

A szabad szó s szabad sajtó legyen az igazságnak s a kölesönös szeretetnek az eszköze. Hiszen oly kevesen vagyunk ugyanis; még mi sem tudunk a magurk közös javáért s a saját szep nemzetünk boldogságáért munkálkodni. Csakhogy „minden erény önáldozattal jár”, mint Kölesey F. mondja. Az ilyen lázitók s lázadó lelkéből pedig már rég kihalt a haza s a nemzet egységes nagysága. Az ilyen lábball tapod mindent a maga nyomorult hasznáért. Ezek a mai nemzeti nagyság megrontói, ezek a keblek szentélyének meggyalázói; valóságos „fekélyek a nemzet testén”, mint Petőfi mondta s mondaná ma órájuk. Nagyobb ellenségei ezek ma a hazának,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Farsangi kalandok.

Főlvastva a szerző a **Polgári Dalkör** febr. 22-iki műestélyén.

Sűrű, sötét az éj, dühöng a déli szél, a mi kocsinak pedig egy kecces mozdulattal beleforul az árokba. A jó nevelésű lovak nem bokrosodnak meg, sőt gnyúny nyihogással nézegetik a megváltozott állapotokat.

Kocsisunk, Bögöcs Esvány, — amit valamennyi szaktársaról is el lehet mondani, — tetőtől talpig korrekt, finom, előzékeny modorú gentleman, de a kinek e pillanatban egy kis sora akadt a szentekkel. Mivel pedig valószínűnek látszik, hogy a világrt sem nyulna a kocsihoz, amíg az egész kalendáriumot végig nem káromkodta, elegendő időm van rá, hogy elmondjam, ki fiai-borjai volnánk mi, hideg telli éjszakában hára pottyant szegény utasok?

Mellettem dr. Cingár, egy szigorú vékony férfiu szedegeti föl a hóból sovány tagjait. Nem azért mondom doktornak, mintha tán az is lenne, hanem mivel korcsában, kávéházban és a borbéllyánál így nevezeti magát. Az ő kivatása sokkal nemesebb, sokkal magasztosabb: típus ő, a gigerlik kiveszében levő fajtájának dicső képviselője, a mely faj, bármilyen irtó harcot folytasson is ellene a jó izlés, és gyökereket vert az ember hiúságban és ostobaságban, hogy előbb pusztul ki Rotschildék örökifju kasszájából az utolsó peták, Fejérvárról a rossz színész meg, a zongora-

verki, Szerbiából az utolsó malac, semhogy a gigerlik utolsó mohikánja, utolsó bölénye ölbevaló kis majomként lehelné ki lenkült lelkét valami szecessziós boudoir brokatselyem divánpárnáján.

Dr. Cingár cseppet sem volt szebb, mint egy herceg kis majom, nem is volt oly ügyes, mint egy indián, sem erős, mint a bölény, de szellemes volt, mint egy apa-eszkimó és mi magunkkal hoztuk paradéknak, mert lábán kalucsnit meg kamaslit, szemén monoklit, nyakkendőtüjén byciklit, a fejében pedig hajnalhasadást hordott.

Hármas kompániánk másik tagja a Servenyák Muki; télen színházi klarinétos; nyáron specerájos; télen bohém, mint egy kezdő baritonista, nyáron takarékos, mint egy agrárpolitikus. Ma éppen az ő szülei házához készülünk Bukkösre, ahol is nagyszabásu batyuból leszen.

Magamat is bemutatom: Pomponet vagyok. Pomponet, a derek fodrasz, aki az *Angol asszony leánya* c. operettben nyertem állandó foglalkozást. Néha-néha azonban meg-megszököm a darabból, valami színésznek adván át a személyesítésem gondjait, aki aztán kitünő játékkal jó időre el-elsinkófalja a renomémat.

De nini, kitünő kocsisunk, a jó Bögöcs Esvány végigmászott már a kalendáriumon és most nagy lelki megnyugvással törülgeti vasok tenyerébe a verejtékes homlokát.

— Hogy a ménkü ne sajnálja! Hát nem eetőrtt a zeesó kerék a fürhéccel egygyütt. Mi a fészkes fenén mentünk mostandék tovább?

Azzal megveti vállát a kocsiiderékben (én is segítettem valamiké a bucsujáró esernyóm nyelével. Tetszik tudni azzal, a mit a darabban hor-

dok magammal) és visszabilentti az utra a könnyü kocsi.

Borzasztó látvány tárult szemünk elé. Szegény Servenyák Muki ott feködt egy hang, egy mozdulat nélkül a fölborult kocsi helyén. A vemeglyagott ercimben. Oda ugrottam a mozdulatlan alakhoz, fölszakítottam a ruháit, föletem a mellére tapasztottam, hátha van még benn egy kis élet: A néma csöndben csak dr. Cingár elegans, de büs racscolasa hallatszott: — irritozatos irritozatos!

Vad kétségbeeséssel ráztam meg a szegény Muki tetemet, mire ő tagra nyílt szemekkel bámult rám:

— No mi baj megvan, brátyi?

— De ez már mégis csak szemtelenség — fakadtam ki — Hát magyar virtus vagy te, hogy ilyen melyen mersz aludni, hogy még a fölborulásra sem ébredsz föl?

— Nono, sag nem megharagszol brátyi, kicsi hajcsikazunk. Nincs megvan semmi baj.

— Nincs ám a fenét. — Dörmögi Bögöcs Esvány. — A kocsiava eesó kerék nekü nem lehet tovább menni. Ippeg jó, hogy a Farkascsapással vagyunk, azon begyalogulhatnak a zurak toronyeránt.

Szinte ösztönszerűleg éreztem meg, hogy most a Servenyák barátom hátán egy kis hideg borzongás rajcsuozik, de azért csak kivágtá: — jól megvan, menunk.

Ez a Farkascsapás mintegy két puskalövésnyi hosszú, magas töltés, amely a regibb időkben becsütellet szolgált rá a nevére. Ezen jártak be a farkasok a faluba vendégszerepelné, minthogy

Mai lapunk 6 oldal.

mint voltak 48 előtt s után a nemzeten kívül levők. Ezek fogják megsemmisíteni a mi szép Magyarországnkat.

És — sajnos — mégis azt látjuk, hogy ép ezek a leghangosabb ünneplők, ezek verik a mellüket a legerősebben, ezek tűntetnek a legkirívóbb módon a szabadság, egyenlőség s testvériség mellett. Szomorú állapot biz ez, s egyáltalán nem méltó a 48-as nagy magyarok nemes eszméihez. Ezért nem volt érdemes egy országnak lábra kelnie s annyi tenger-vért s éltet áldoznia a mi kis nemzetünknek.

A szabadság napját üljük meg méltóan s komolyan. Hevítse lángra az igazi magyarok keblét a fényes napnak emléke! Mily felemelően szép volt a ma 55 éve lángra gyúlt nemzet fenséges diadala — s mily szomorú az mégis mai eredményében; mily boldogító reményre néztek sokan a jövő nagysága elé, mely e lánglelkek küzdelmeiből jogosan várható volt — s mily kevéssé érezzük ma mégis annak mindenben felemelő hatását.

A kivívott szabadság végtelen sok küzdelemben került s mi most mégsem tudjuk eléggé megbecsülni.

Ma újabb március 15-ikére volna szükség a nemzetnek, melynek a tisztítás munkáját kellene végeznie és pedig a saját kebelében. De sajnos, nagy kérdés: akadnának-e olyan ünnetlen hősök, a melynek akkor ezrelve terenteik a magyar nemzetből. Félek tőle, hogy a mai időben már nem tudnánk végigküzdeni azokat a fényes csatákat.

Azonban nem kell még kétségbe esni. Van még — hála a magyarok Istenének érte — van még magyaros jellem, magyaros erkölcs. Van még tűz a keblekben, láng a szivekben s fény az elmékben, melyek tudják még vezetni a magyar karok erejét.

Honfoglalás.

V.

Kétségtelen, hogy a mai nemzetek anyagi emelkedésének legerősebb eszköze a kereskedelmi és ipari fejlődés.

Az új átalakulás folyamata nem áll másból, mint a társadalmi erők új elhelyezkedéséből. A tengely, mely körül a szociális mozdulat történik, a *termelés*. Kitermelése mindannak, mit az emberi igények kívánnak, kitermelése oly formákban, melyek alkalmasak kiállni a versenyt a fejlődés zajos harcában. Az östermelés, mely ehhez nyers anyagot nyújt, tartozik kilépni maradi helyzetéből s a termelést oly módon kell megváltoztatnia, mely az értékesítés viszonyokkal összhangba jut. A kereskedelem viszont nem csak azért fontos tényező, mert a kitermelt anyagot a használatba átviszi, hanem még inkább azért, mert élelmessége nagyobb agitalása által egyes kitermelési ágakat felemelhet, másokat teljesen tönkre tehet, ha értékesítésüket elmellőzi.

Annyi nálunk mindenesetre bizonyos, hogy magyar kereskedelmünk nincs, az teljesen idegen nációk kezében van. Epen ezen hűni, de nem nemzeti kereskedelemről azt várni, hogy etikai, vagy nemzeti célokat szolgáljon, naiv gondolat. A mi kereskedelmünknek mindegy, szolgálja a bünt is, csak meghozza a percentet. Egy törölvágott modern kereskedő, mindent szállít, meg a saját nyakára való kötelet is, ha üzleti nyereséggel teheti. Ettől a kereskedelemtől missiót, áldozatot ne várjunk. Ezek után elgondolhatjuk, mennyit ér a sok, jó lélekből származott buzditás: *Pártoljuk a hazai ipart!*

Az ipar három ágra oszlik, gyári, kézi és házi iparra. A gyári ipar, mint a tömegáruk termelése hiába kér pártolást. Ha ócsón és szolidan készíti, nincs szüksége ugy nevezett pártolásra; Ha ezt nem teszi, pártolást már azért sem várhat, mert a mi *hazai*, fájdalom nálunk az még nem *nemzeti*, hanem idegen a tőkéje, idegen a gazdája, csak a szubvenciója magyar. Ha nemzetünk az ipar terén meg akarja tenni a haladás azon lépését, mely majdnem életének, jólétének kérdése, teremteni kell, nem pártolni, nem hazai

hanem *magyar ipart*. Mert ez nincs, mert ez az életszükséglet.

Tehát nem annyira a gyáripár az, mely támogatást érdemel, nem a gyáripár az, mely egy nemzetnek szellemi és anyagi súlyt kölcsönöz. Sőt sokszor éppen a gyáripár az, mely karkelljeivel, üzér szédelgő szellemével guzszakoti a neki dolgozó östermelést és a ráutalt fogyasztást egyaránt. A gyáripár az, mely saját önos céljaira gyűjti össze az apró tőkét, egyesek kezébe ezerek kenyerét, sorsát. A gyáripár az, mely tönkre tette hazánk kézműiparát és házi iparát. Egy állam nem állhat gyárkéményekből csupán, hanem fiainak tüzhelyeiből is, hol azok Istenről adott tehetségeiket munka által fejleszthetik, a lélek, a szív, az egyéniség szabadságával „alkothatnak“, nem úgy, mint a gyáripár rabszolgái, kik semmivel sem állnak felette a vasból öntött fogaskereknek, mely élet és gondolat nélkül teszi meg fordulatait annyiszor, a hányszor parancsolja. Jog-sult a gyáripár ott, hol tömegáru igényel a rideg haszon, az emberi haladás, nincs azonban jogosultsága arra, hogy tömegáruvá alakítsa át az emberiség azon műveit, melyek lelket kívánnak, melyek lelket lehetelneket s az ember, vagy nemzet egyéniségeinek lehetnek tolmácsai.

Amint nincs jogom arra, hogy megfoszszak valakit saját nyelvének használatától, ugy nincs joga a gyáripárnak ahhoz, hogy tömegáruinak százezer másolatával elfoglalja százezer önálló ész ugyanannyi produktumát mely mind más, mind egy-egy élő, érző lélek beszédes gyermeke.

A hányszor másolok, annyiszor öök meg egy egy esedeti alkotást.

Egy fejlett gyáriparral bíró ország lehet gazdag állam tíz husz millióssal és tíz husz millió kuldussal, de gazdag *nemzet* csak akkor lehet, ha *fiainak kezébe és lelkébe van lefektetve a gazdagság fakadó tőkéje*.

Ez a magyarazata a művelt világ ítéletének mely szerint barbár nemzet a nevünk, ez ad feleletet azon töprengéseinkre, hogy miért megy és ment tönkre a magyar ipar, mert vagyunk képtelenek ipari haladásra.

A gyári ipar elnyelt és el fog nyelni minden oly ipari ágat és produktumot, mely karak-

kétoldalt dágványos lép gözölgött, ami télen sem akart behegedni.

Servenják egy világrt sem árulta volna el azt a szomorú nevezetiséget, hanem szürbundáját jól összefogva megindult elsőnek. A hátvédet én alkottam, középtűt pedig dr. Cingár lejtett, aki minden második lépést kihagyott, csakhogy a kalucsnyját kimélhesse.

Már rég elnyelte a kőd kis társaságunkat, mikor az élmenő Servenyák kissé túl-élnék mozdulattal közénk furakodik:

— Krisztuskam, Krisztuskam, egy farkas megvan.

Mindhárman behunyott szemünket. Én még egy végső erőfeszítéssel kinyitottam a paraplémat és most összetett vállakkal, remegő térdekkel vártuk, hogy a farkasnak melyikünk tetszik meg legjobban.

Félelmes morgás adta tudunkra, hogy a fenevad már közvetlen mellettünk áll. A rettenetes eme feledhetetlen pillanataiban is ráértem, hogy egy szomorú bucsugondolatot küldjek az enyhe levegőjű operetbe, és az előállott veszedelemben szökésem büntetését láttam. Mind jobban-jobban éreztem, mint vonul ki belőlem lassankint az, amit az emberek reménynek neveznek, midőn ábrándos klarinetszó rebent el a halálos csöndet. Servenyák barátomnak nyilván Lehel vezér jutott eszébe, aki szintén megfutja halála előtt a kedves pilkuláját. Micsoda bolond gondolat: a Kornevillei harangokból futja a Henry máriki belépőjét, amiben az mondatik, hogy nevezett úr bejárta kétszer a világot és boldogsága a vesztély...

De lám, mintha mégis lenne valami ha-

tása; Két teljes perce fúj már a szegény Muki és még mindig élünk. No fene egy fenevad. Ez tán még jobban szereti a muzsikát mint a fehérvári publikum. Egyszerre megfogja a hang a klarinétban. Servenyák halálra váltan érzi, a mint a rusnya toportyánféreg két lábát fölrakja az ő vállaira és elkezdi — a kezét nyalogatni vidám csaholással.

Servenják szemet nyit (azért használok ezt a kifejezést, mert biz nagyon be voltak csukva azok a szemek) és Sobrit látja szemtől-szemben, a kölöncös komondort, amely éppen egy kis raziát tartott a töltésen. Servenyák-papa legkedvesebb állatja volt ez a dög, a mint azt nevezni szokta.

Dr. Cingár is magához kért kissé. Most lett csak annyi ereje, hogy végig vágódjék a havon, de föl is kelt izben, mert nem tetszett neki, hogy a Sobri olyan barátságosan nyalogatta az arcát. Aztán idegesen belemarkolt a Sobri bundájába; — hogy fulladnék a zsirodba, de megijesztettél. Irtózatos, irtózatos!

Végre megérkezettünk. Sobri már eleve előresietve kiugatta a házbelieket az udvarra. Nagytestű, vörösképi ember fogadott ünnünket: egy szegény uraságnak még szegényebb kertésze, vadászja, meg botos ispánja egy személyben. Becsületes arcu vizelő, aki olyan kedves az erőszakolt magyar beszédével, hogy agyon tudtam volna csókolni. A másik nevén Vencselnek hívják. Mikor ideszakadt ebbe a sült magyar faluba, még Venclicsku volt a neve. Itt maradt, magyar lett. A fia már nem is tud csehül (csak a zsebe: az még csehül áll néha), az unokái meg — mivel nincs kizárva, hogy a szegény Muki nyakába is

szakad majd egy házasság: hisz mindnyájunkat érhet baleset — mondom az unokái meg már németül se fognak tudni. Így oltad be sok jó cseh a németen át hozzánk.

Mikor Servenyák mamának bemutatnák, majd elkacagtam magam, mert biz hívhatták volna azt Gulyásné asszonynak, vagy akár sánta Balogh Andrásnak, de a Servenyák név sehoggy se vágott a tüzőről pattant magyar mivoltához. (Igaz, hogy benne Servenyák papa már a harmadik feleségét koptatta.)

Dr. Cingárt ugy pakkoltuk ki a jó meleg décbundájából, mint a városból hozott beszélő babát szokták. A hatás nem is maradt el. Amint az élő szobrárt lelepleztük, ő lett a közfigyelem gócpontja. Megbámulták a furcsa szabásu ruháját, villogó monokliját, félrehúzott száját. A szoknyás had összevagyorgott, a férfinépség ki a mándliján, ki a pruszleklján rántott egyet, hogy nem állna-e az is olyan szépen. Csak a kisbíró arca vonul kötelességtudó ráncokba, oda oldalt az öregbíró mellé, aztán hivatalbeli furkósbójával nagy diszktrétul a doktor ur felé bökve, nagy tisztelességgel megkérdi:

— Nemzetes béro uram, szabadon hagyjuk esztöt?

Az öregbíró tekintélyes arccal mordul buzgó alantosára: — Bolond kee, Tahó Andás, sose járt kee városba. Hát nem tuggya kee, hogy mink paraszti embörök vagyunk az nemzet górince, törzsoke, ezök mög az törzsokon viruló szépségös virágok.

De habár szája nem nyilik több beszédre jó Tahó Andrásnak, nem hagyja abban a dolgot,

ter nélküli, mely szellemtelen, mely egyéni, önálló szépség hiányában tömegáru is lehet.

A magyar ipar produktumában nem volt, vagy ha volt, elveszett a művészi forma, lefoszlott róla a nemzeti karakter, azért lett lélektelen, közönséges nemzetközi tárgy, mely a gyárak kohóiba tömegáruvá gyaratik egybe.

Nem ok nélkül mondtuk tehát, hogy a művészetnek szociális, erkölcsi és anyagi súlya van. Mithogy az ipart csak a művészi karakter menti meg a tömegáru gyári tüzetől, világos, hogy a nemzeti ipar a nemzeti karakter és művészet védőjegyével nyerhet szabadságot az életre és haladásra.

Nézzük csak azt a kis bajor nemzetet. Mindenek előtt bajor a művészi nép. Azért művészi, mert nemzeti, mert lelkének gondolatait, érzéseit, szereitell és igazságban leheli rá minden alkotására. És azért nemzeti, mert művészi, mert a művészet úgy hozza ki a lélek mélyéből az egyéniséget, sajátosság kincseit, mint a buvár a tenger gyöngyét és korallját. Ennek a kis népnek minden késvágása, gyalutasztása, kalapácsütése, töltése, tőkét képvisel. Iparának minden produktuma él, beszél, mindenik egy kis önálló, a maga nemében befejezett tárgy, mely szuverénitással nézi le a világgyárak presélt, ócska töltelkeit.

De mindenütt, mindennel így vagyunk. Egy ezüstből cífára presélt sétabottól egy hét múlva unott lélekkel fordulunk el: egy közönséges somfabotot, melyen naiv pástorkéz bicsekával faragott ki egy kezdetleges állatfejet, szeretettel őrzünk meg. Élet van benne és az élő ember életet keres.

Drága pénzen, gondallal keressük fel egy-egy régi, már összedült tölgyfaszekrényt, vagy más butoradarabot és nagyon csalódik, a ki azt hiszi, hogy benne „régiséget” keressük. Nem a régiség az, mi megvesz bennünket, hanem annak a régi tárgynak karaktere, mely nem gyári, nem tucat, nem lélektelen, hanem határozottan sajátos, önálló és így valóban *emberi mű*, melynek minden hajlásában, késvágásában gondolatot, tervet, egyéniséget, *sztílust* látunk. Az az iparos egységes tervvel, egységes képességgel és kedvvel dolgozott rajta, míg egy gyári butor, vagy más ipardaraból kibeszél az a rideg gsefti szellem, mely anya-

hanem süvegét botjára, botját a sarokba állítva addig törli a kis esztét, amíg két virágot nem gondol, amelyekhez az a fényest vasalt emberi forma hasonlít és szépen elbőstörködik magában, hogy mármint melyik virág lehet ez az Isten csudája a kettő közül?

Bennünket pedig betessékelnék a paradós szobába, ahol dúsan terített asztal mosolyog a fagyótló kék-zöld ábrázatunkra. dr. Cingárral éppen egy szép pirosra sült malacfej került szembe, szájában a hagyományos bóralmával, jó magam egy szende püspökfalat bájos közelségébe jutottam, míg Servenyák Muki a töltött káposzta rejtelmei iránt mutatott különösebb érdeklődést.

Mi tehát — amint a mellékelt ábra fényesen igazolja — eljutottunk Servenyák szerint az életnek egyik legnemesebb, legmagasztosabb, legideálisabb céljához, a terített asztalhoz. Nem is mondhatnám, hogy valami sok baleset ért volna bennünket, mert a fölborulás elengedhetlen föltétele a jólmulatásnak, a farkasnak nézett Sobri is a gyengébb esetek közül való; hogy aztán a vacsora alatt a jókedvtű asszony-nép aludtjellel töltötte meg a becsukott paraplémat, dr. Cingár meg mikor a malac fejét szétfeszítette, a házi-asszony arcába loccsantotta a velőt — szót sem érdemel, de bánat és szomorúság költözött mélyen érző fodrászi szívembe, ha elgondolom, hogy nem mindhárom menekültünk így ép bőrrel a hét országra szülő batyuból, és hogy malacfejes, püspökfalatos és töltött káposztás boldogságunk mennyei szimfóniájába egy mélabús akkord is csúszott be.

Szegény Servenyák! Amint ott a vacsorá-

got kímél, formákat összezerőtelt, mert maga is tudja, hogy oly töltelék lesz, melytől holnapután unottan fordulnak el, s benne lelket, gondolatot, érzést senki se keres.

A kézműipar művészi és sajátos, különösen nemzeti formák nélkül szegénység, mert lapos, tucat alakjában nem veheti fel a gyári konkurenciát, legfeljebb, mint vásári munka szerepelhet. A vásári ipar pedig azért is kénytelen szédelegni, mert vásári árakért csak rossz anyagot és tákolást adhat. Az ily ipar már nem ipar, hanem nyomorult csikorgás. Az ilyen ipar a kereskedelemre sem számíthat, mert az árakat se bírja ki, annál kevésbé a kereskedelmi perccentet.

A brüsszeli csipke, kínai lakkos faáru, japáni pipere, francia tablettéria, olasz szalmaúj stb. stb., nemcsak azért erős kereskedelmi cikkek, nemcsak azért virágzó ipar produktumai, mert szolid készítmények, hanem kelenzők és szolidak azért, mert nemzeti karakterük megvédi attól, hogy tömegáruvá süllyedjenek.

Nálunk mindez nem sikerült. Hát igazán oly tudatlanok, oly gyámolatlanok vagyunk, hogy virágzó iparunk nem is lehet? Nem. Nem ez a hiba. Hanem az, hogy a lelkünk üres. Nincsenek nemzeti gondolataink és érzéseink. Nemzetközi országot lett lelkünk, melyet minden náció hencegve használ; különösen elzsibosodtunk, az pedig annyira kizírja a nemzeti karaktert, mint a volapük a nyelv klasszicitást. Ha borba csak víz-zet öntünk, még itható, de ha oly edényből töltögetjük föl, mely pálinkát, ecetet, krónéiglit, szénkénegét s egyéb zagyvalékot tartalmaz, megérett a . . . kiöntésre. No hát ránk mindennek és mindenkének van hatása. „Itt honfí mindenik, itt hazai minden lehet, de magyar senki se lehet, mert az . . . antiszemita; magyar semmi se lehet, mert az . . . közönséges, itt, itthon, Magyarországban! Nincs magyar ipar, mert hiányzik a magyar szellem, mely azt megkegyelműt egy-részről, igénybe venne másrésztől.

Eljárunk zsúrtixre. Hát csak nem jelentünk meg zekében és vállszorítón: Szupét, dinét eszünk. Talán csak nem találhatunk hozzá magyar edényben: Majomképű komornyikot ültetünk a bakra, állítunk szekünk mögé. Hát kinek

nál két pofára evett, mint a dolgos betyár, nem is álmodta, hogy az ő bőréré történiik itt ma minden vigalom. Hej! ha a töltött káposzta után lecsapja a kést, villát és a farkasjárason át világgá szalad, tán elkerüli rettenetes végzetét, de hát nem tette a szerencsétlen, hanem csak evett, ivott tovább. Milyen baj is az, hogy éppen a legnagyobb veszedelmek idején nincs otthon az embernek a jobbik esze.

Mivelhogy úgy sem találja ki senki, (erős fantázia kell az ilyen elemi csapásnak még kifundálásához is) nem csűröm-csavarom tovább a dolgot, hanem kipöndöríttem a szomorú valót: Servenyák Mukit eljegyeztem az egyik pirosképű leányzóval, meg annak a piros csizmája sarkához ragadt ötezer pengőjével. De még azt se a nóta szerint csinálták, hogy szüret utánra szabták volna az esküvőt, hanem kimondták, hogy a színészvásár (virágvásárnap) után két hétre esküsznek össze (egymás ellen) a fiatalok.

Ez ugyan szomorú farsangi kaland! Szegény Servenyák Muki! Pedig de jó fiu volt; milyen kár érte! Most már majd kettesben pikálának egy darabig, aztán — ki tudja, ki tudja . . . Így alakul össze lassankint a családi zenekar.

Huh, de szomorú dolog! Megyek vissza az én kis operetembe, ahol ezéltöt tíz évvel is vőlegény voltam, most is vőlegény vagyok, sőt tíz év múlva is vőlegény leszek, de az esküvőt nem tartjuk meg soha.

Szóllóssy Ferencz.

dolgozzék az a szegény ördög magyar szabó, szürszabó, *szics, csizmadia, ötvös?* Csak a nevük van már meg, azaz, hogy azt is megveszi már a zsidó ötvenkrájcárónként a belligyminisztertől. Angol ész, francia szakál, német bugyogó, orosz lakkcipő! Hát itthon vagyunk mi? Nem kell itt valamelyes *houfoglalás* után nézünk?

Még gondolatnak is örülték, hogy más művelt nemzetek igazán karakteres, nemzeti és művészi formákban megkötelestetett iparcikkait akarjuk utolérni, vagy azokkal versenyezni s ezen alapon hazai ipart teremteni. Teremtünk magyar közszellemet, támasszuk fel sirjából a faj és hon-szerelmet, térjünk vissza vezélrelve atyáink hagyományaihoz, szóval legyünk nemzet, legyünk magyarok lélekben és testben, erőben és erkölcsben. Ha egyéniségünk visszanyeri szilárd körvonalait, ha megerősödik a csont, majd megtöltik izommal is és megjön az életnek pirossága az arca. Ha tudunk újra lelkesedni, tudunk élni és haladni is. *Lesznek nemzeti, faji igényeink művészetben és iparban, mely igényeket csak magyar szellemű művészet, és magyar kézműipar tud kielégíteni.*

A faji jelleg megóv a gyárak torkától, s a faji jelleg nem volt soha akadály az abszolút értéknek. A perzsa szőnyeg nemzeti kincs, mégis világáru. Az a magyar kézműipar is, melyet nemzeti igények fognak megteremteni, haza és faj-szeretetet fogják tökélyre vinni, világárukat is produkál, s terjeszteni fogja nevünk hírét és mindenek előtt nemzeti tőkét fog képezni a magyar iparos-osztály fenntartásához.

UJDONSÁGOK.

SZABADSÁG ÜNNEPÉN.

A „Tiszviselőik és hivatalnokok Ötvenének” mai estélyén szavalja: Szabados Miklós.

Megingott bennem már a remény is,
Bár ég felé néz még a hitem,
Es elmerülök bus komor arccal
A történetünk leveliben . . .
Mintha az átok tilne mi rajtunk,
Vér vér ellen tört, legjava faj,
Egi csoda csak, hogy nagy időkbén
Főnséges volt egy-egy diadal.

Más az idő most, — ánde a népek
Szent joga mégis harcra ha hív,
Más ma a mérték: ész s szív erője
Hajtja síkra a hű hazait.
De ma az éznek, szívnek erében
Tartna-e össze annyi erő? . . .
Ernyed a lélek, alkusz az ész már,
Sárból — tiszta hős hogy jön elő? . . .

. . . Illatos szőllel künn szabad élet
Bontja ki szerte a szárnyait,
Mintha a sikon nép millióit
Bontná ki a jog szent zászlait!
Borus hasonlat, rópké hasonlat, —
Ökülcspásra vonja a kart!
Ejh! — de csak ha ily ünnepeinken
Halljuk néha a „Talpra magyart”.

Hiába is gyűl lángra a szívünk,
Szinte féltem már hitemet is,
Jogunk, igazunk hisz annyi, hogy épp'
Megtartjuk a hon ünnepeit! . . .
— Es csak lapozok s annyi az érzés:
Egy vigra ezerszer elborulás.
De csit, im egy név, — ünnepi vates,
Dalnok, a mártír . . . Üdvre a gyász!

. . . Már távoli sírban
Fekszik a költő —
Hős fegyverek közt §
Bizonytalanul . . .
— Es im' a szabadság
Szent nevenapján

**Emléketek állnak
A honba körül
Áhitatosan!**

Petőn neve, — itt állani kell!
Szent lobogónkat gyöngye karunk
Hajtsa meg neved, emléked előtt,
A kikért éltél, im, mi vagunk!
S fényes szellemed ne komorodjék
S el ne boruljon csillagszemed,
A mai élet törté magyarnak
Tar, lelkét neved üdíti meg!

Megizmossítja néped erőjét,
Eszét, a lelkét a te híred,
S újra remény kél, — a puha magyart
Megacélozza a te hited . . .
. . . Illatos széllel künn szabad élet
Bontja ki szerte a szárnyait,
Mintha mi bontnánk, szerte meg itten
Ósi szabadság szent zászlait,
Áldjad Ur Isten!

Németh Lajos.

— **Kitüntetett csendőrezdes.** Mint már megírtuk, Ő Felső kegye *Selesthy* Károly csendőrezdest a III. oszt. vaskoronarenddel tüntette ki. Az átadási ünnepély f. hó 11-én folyt le a honvédkerületi parancsnokság nagytermében, a hol ez alkalomból a helyben állomásozó összes törzs- és főtisztek megjelentek, hogy tanúi legyenek a szép ünnepségnek. Rupprecht Henrich vezérőrnagy, dandár parancsnok lelkes, szép beszéd kíséretében tüzte a mellére a kitüntetettnek a vaskoronarendet, megemlékezővén a jeles csendőrezdes kiváló érdemeiről s a kitüntetés nagy jelentőségéről. A tisztikar ezután egyenként üdvözölte az ünnepelt ezredest.

— **Meghívó.** A Vörösmarty-Kör a kör tagjaival és az érdeklődő nagyközönséggel tudja, hogy felolvasásaink sorozatából vasárnap, március hó 15-én, este 6 órakor a kör nagytermében lesz a negyedik és ötödik felolvasás. 1. „*Shakespeare tragédiája*.” Irta és felolvassa dr. Faludi Miksa ur, a keresek. akad. igazgatója. 2. „*Arágakövekről.*” Irta és felolvassa Örvény Iván főreálisk. tanár ur. A felolvasást este 8 órakor ugyancsak a kör helyiségében társasvacsora követi, melyen a márcz. 15-iki ünnepi beszédet Festetits Bennó gróf ur mondja. A társasvacsorán hölgyek is résztvehetnek. A társasvacsora jelentkezői a körben kitért iven lehet. A felolvasásokra a kör tagjait és az érdeklődő nagyközönséget a választmány nevében meghívja Széksefőváros, 1903. márc. hó. *Vértessy* József, a Vörösmarty-Kör igazgatója.

— **A szociáldemokraták.** Kétségtelen dolog, hogy miként az egyházpolitikai küzdelmek idején Wekerle és Bánffy, most a katonai javaslatok megobstruálása alkalmából Széll Kálmán a szociáldemokratákkal fog kezdet, hogy a nemzeti törekvésekkel szemben aknamunkájával célt érjen el. Veszedelemes és perfid játék ez, a mely a politikai érdekek és pártcéloknak áldozza fel a nemzeti, faji érdekeket, a magyar nemzet belbékéjét és nyugalmát. Hogy a hatalmi polcon ülő nagyok dirigálják a naivságában félrevezetett munkás-osztályt, azt a Budapesten egy és ugyanazon időben engedélyezett két négyülés külső körülményei igazolták s hogy tervszerű ez a titkos munka, kétségtelenül teszi az a körülmény, hogy midőn a magyar nép nemzeti ünnepre készül, Budapesten is, de a vidéken is a szociáldemokraták külön tüntetésre készülnek. Így lesz ez Széksefővárosban is. A Pintér Károly által felzigatott tömeg-kivonul a vértanu szoborhoz, azt megkoszorozza. Helyesen teszi. De félté, hogy ez a tüntető menet ezt is dokumentálni fogja, hogy a magyar nemzetet, azt a márknyit magyart munkásra azaz hűvekre és „nem munkásra” azaz elenségre osztályozzák és darabolják olyan egyének, a kiknek a magyar nemzet színe: a piros — fehér — zöld, a magyar nemzet imája: a Hymnusz, a semminél is kevesebb, mert hiszen őket a piros szín illetve fekete lobogó és Marselléze vezeli, a melyek kizárnak minden nemzeti ideált. Rendőr-ségünk van. hivatva ezt, a nemzeti érzületünkellen tervezett támadást e város te-

rületén meggátolni. A város polgárság a pedig a honnapi nemzeti ünnepben lelkesedése egész erejével tegyen tanubizonyoságot arról, hogy hazáját, nemzetét és annak minden törekvését igaz szívvel és igaz lélekkel szeretve féltő magyár és nem nemzetközi.

Mint halljuk, Pintér Károly szociáldemokrata ifjúsága *feleke* lobogó alatt jelzötáblákkal akart holnap kivonulni. A rendőrség azonban jelzötáblák nélkül s *nemzeti* lobogó mellett engedte meg a kivonulást. A ma esti gyűlést pedig a rendőrség nem engedélyezte. Nagyon helyes. Elvégre is, a mit meg akartak beszélni, már megbeszélhettek s itt az ideje, hogy a lazító skandalumoknak véget vessen a rendőrség.

— **Fejérmegye** dusan termő földjén virágzanak a leggazdagabb uradalnak. Ott van a Zichy grófi nemzetség nagylángi, adonyi, seredyesi, kálozi, József főherceg alsóthi, Esterházy gróf csákvári, Wimpfen gróf ercsi és éri György grófnó perkáui, Batthyány gróf polgárdi Nádasdy gróf nádaslányi és gardonyi, a zrei apaság hercegfalvi, Cziráky gróf kovasberényi, Dreher Antal martonyvasvári nagy uradalma, eltekintve a sok közepes és kisebb uradalomtól. És mégis a Kései-Élek-telek könyv szerinti Fejérmegyében ma van 12 zsidó földbirtokos 4500 holddal, míg tíz év előtt csak 51 földbirtokos volt 47000 holddal. A zsidó bérlok száma is jésztően nagy arányú. A 67 bérlo közül 41 zsidó, kik 56000 holdat bérlelnek, míg tíz év előtt a 68 bérlo közül 38 volt a zsidó 47000 holddal.

— **Fegyház elől a halálba.** Egy öreg embert látunk ma szétronsolt aggyal. Megüvegesedett, meredő szeme ijesztő volt s a foszlányokban lozó, szétfreccsent agyvelő undort kellett. Önkezeivel oltotta ki életet, hogy osz fúrtejre s becsületes, szép családjára szegyen hozzon. A fegyház elől menekült a halálba, nem bízott a látogatásában is imandandó Isten könyörületes irgalmában, az örök szenvedést választotta a földi igazságszolgáltatás szűjtő ítélete helyett. Az eset előzményei a következők:

Wolfsgruber Ferenc földműves becsületes munkával kereste kenyérét. A mellett, hogy tisztességesen felnevelte a gyermekét, szerelni is tudott. A felső-királyosr 51. sz. alatti tulajdon háza s szülője öreg napjait gondatlanná tették, de egyébként 4 leánya, a kik közül három férjnél van s fia lehetőleg mindent elkövetett, hogy édes atyjuk minden anyagi gond nélkül töltsé idejét. Nem is panaszkodott soha. Ugy másfél évvel ezelőt valami Küssé nevű asszonnyal hozta össze a véletlen s hogy-hogy sem, de megesezt, hogy az aggyastán szerelmi büntény miatt került a vádlottak padjára s az ítélet marasztaló volt, most már a kir. ítélő tábla is 4 evi fegyháza rá ilte. Nagyon aggasztotta ez az ítélet *Wolfsgrubert* s az utóbbi időben gyakran emlegette a halált s életünkügről panaszkodott. Csak nem régebén mondta: „Artatlan vagyok az elítéltesében, ez a Küssé vitt a gyalazatba, nem is élem túl. Száradjon a lelkén, a mit teszek.” Ma kellett volna megjelennie a törvényszék előtt ítéletkihirdetés végett. Elővezetés terhe mellett volt a törvényszék elé idézve s Szűts rendőr meg is jelent a háznál, hogy előállítsa az öreget. Nem találta otthon. Később úgy 10 óra tájban ismét elment a házhoz, ekkor már szobájában találta s felszólította, hogy menjen vele ítélet kihirdetésre. *Wolfsgruber* hajlandónak mutatkozott, arra kérte azonban a rendőrt, hogy menjen oda egy fél óra múlva, mert — ugymond — „tisztakodni akarok előbb.” Szűts rendőr készséggel teljesítette az aggyastán kérését, mire azonban visszament, *Wolfsgruber* már halott volt.

Az udvari szoba berendezés meg nem volt. Az ágy bontatlan volt, az ágynemű s a mellette elhuzódó fal aggyelövel tele freccsentve. Az ágy melletti széken ült *Wolfsgruber*, felső testével jobbra hajolva. A fejétől baloldali része teljesen kiszakítva, szétzuzott koponyával, itt-ott cafrangokban lozó aggyelövel. A szoba padozatán a szék mellett óriási vértócsa. A székötöl egy lépésre az alig 8 négyzetméter nagyságu szobában egy kis asztal állt. Ezen feküdt egy régi, kápszlis szerkezetű, kétsővű fegyver, melynek egyik ütőszegén egy elhasznált, a másikon pedig még ép kapszli volt. Az egyik cső teljesen üres, lövedék nem volt található. A tusanyag felett, a fegyver aggyán egy főzőedény volt. A külső

körülmények, de meg a szoba képe is kétségtelessé teszi, hogy az aggyastán ülőhelyzetben követte el az öngyilkosságot akként, hogy az asztalra fektetett puská csőtorkolatát a bal halántékához szoritotta a fejétől felé hajló részut irányban s ekként elhelyezkedve a ravaszt bal kézzel rántotta meg. A puskát vízzel töltötte meg, ezért idézett elő a lövedék oly romboló munkát.

A helyszínen először *Simon* Sándor alkalmatványos jelent meg s bár az öngyilkosságot konstataálta, ezt mégis minden kétséget kizárólag megállapítottatni óhajotta. Kérelmére megjelent a hullánál *Tömör* József vizsgálóbíró, dr. Bierbauer Viktor főorvos, továbbá Reé főkapitány és Kuti kapitány is. A fenti tényállás megállapításánál a mentők a hullát a városi halottas kamrába szállították. A helyszíni vizsgálat alkalmával levél vagy más végintézkedés nem találtott. Érdekes, hogy a konyhában levő szekrényen egy doboz fénymáz volt vízzel elegyítve, a csizma azonban tisztítatlan volt. Tiszta ruhát vet fel az öreg s úgy látszik, csizmaszűrés előtt határozta el magát az öngyilkosságra. Hogy az öngyilkosság gondolatával már korábban foglalkozott, igazolja az a körülmény is, hogy a puská a szállóban szokott állni s csak néhány nappal előbb hozta onnan haza.

Dr. Riffer Géza gyakorló orvos, mini örömmel értesülünk, hat heti betegségből immár felépült s orvosi gyakorlatát ismét folytatja. Lakása a régi: Öreg u. 10 sz.

A miniszterelnök magánlevele. A miniszterelnök úr megjött a sok küldetésügről s a tiltakozó febratoktót, melyek a katonai javaslatok ellen felterjesztettek, jónak látta tehát 8—10 nappal ezelőt először, majd most másodsor „bizalmas” levélben felszólítani a főispánokat, hogy lehetőleg minden négyülés tartását, minden Budapestre menő deputáció küldését lehetőleg akadályozzák meg. A miniszterelnök ezt ugyan tagadta s hogy az igazságot tagadta le, egy véletlen indiskréció folytán kisült. Baranya vármegye főszolgabírája ugyanis távirattal indelte magához a megye hét főszolgabíráját s ellátta őket atyai oktattással. Legjobban tené Széll Kálmán, ha feloszlatná az országgyűlést s új választást rendelne el. Majd meglátná akkor, mennyire valja magának a nemzet a kormánypart politikai programját.

— **Betörés.** F. hó 11-én éjjeli ózv. Kauth József né alto-királyosr 18. sz. alatti lakos öreghégyi presházat álkulcsal felnyitották s onnan két kis hordót, fél akó bört, egy pisztolyt s nickel zseborát vittek el. A nyomozás megindítot.

— **Dr. Spitzer-Fischer-Csatári** ellen folyik a vizsgálat s a világcsaló bünkrónikáját kutatja Európa és Amerika rendőrsége. Míg a nyomozat újabb és újabb adatokat hoz felszínre a zseniális gazember életéből, addig a félvilág szemé városunk felé irányul s *Simon* alkalmatványos rendőri sikerét latogatja. De e mellett a károsultak is érdeklődni kezdenek s iparkodnak a veszett fejsejzeknek legalább nyelét keresni. Már Budapestre jött itt egy károsult, a kit még szerkesztő korában *Csatári* néven csapott be az áldoktor. Mint a „Magyar fényir” szerkesztő tulajdonosa pénztárnokot vett fel 600 kor. óvadékkal s aztán meglepett. A városházán örvölt ingóságokat fefogálhatta a károsult, de a kielégítési végrehajtás csak akkor lesz fogatosítható, ha beigazolást nyer a *Csatári* néven elkövetett csalás. Dr. Csupenszky ügyvéd szeretné szabaddá helyezettetni a világcsalót, ez azonban lpolyságon sem sikerül!

— **Nincs többé vakaag.** A párisi *Journal* csodálatos felfedezésről ad hírt. *Stiens* Péter orvosprofesszor olyan eszközt talált fel, mely nemcsak a megváltást, de a vakon született embernek is megadja a látóképességet. Az ember az aggyával lát, szemek csak félveszi a képeket. Erre alapította *Stiens* találmányát, melyel dr. Gaze-n tett kísérleteket. Egészen elsötétített szobába vezette bekötött szemmel. Lámpát gyújtott, reáett Gaze homlokára egy készüléket, aki nemsokára kezdte látni a szobában levő tárgyakat. Ha ezt a találmányt praktikusán lehet használni, akkor egy új csoda valósul meg életünkben.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A duna-ado-nyai római kath. polgári népkör alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Egy községi választás.** Sár-Szent-Miklóson a múlt év dec. 20-án ment végbe a bíró-és előjáró-választás, a melyen a községben túlnyomó katolikus lakosok jelöltjeit választották meg. A febr. 3-án tartott vármegyei közgyűlés ezt a választást kisebb alakú hiábán megsemmisítette és új választást rendelt el, a melyet a járási főszolgabíró e hó 10-re tűzött ki. Csönd és béke honolt mindenfelé, midőn a „Székesfehérvár és Vidéke” saját külön tudósítása alapján riadót fújt és el akarta hitetni a világgal, hogy Sár-Szt.-Miklóson nagy baj van a felekezeti viszálykodás fölöttéte fejt s különösen az ottani rom. kath. segédlelkész, valamint a Zichy-uradalom gazdaságizsgálói mindent elkövetnek, hogy a lakosság közé a felekezeti igazítás üszkét hajtsák, sőt mint egy vészjelző haruspex „véres bíró választás” rémképeivel testelte teli olvasói fantáziáját. De hát mi is történt tulajdonképen? : Sár-Szent-Miklóson van 2000 kath. és 800 lutheránus, kálvinista és zsidó lakos. Kilenc esztendeig nem katolikus volt a község bírája, most meggyveztek, hogy katolikus legyen s a mi igazán szép és jellemző hogy egyhangulag, tehát a község katolikus és nem katolikus választóinak egyhangú választása által bizták a megválasztottakra a bírói, illetőleg előjárói tisztéseket.

De hát a „Sz. és V.” mindjárt felekezeti türelmetlenség szempontjából lát mindent s tüzet néz ott is, a hol füst sincs, félreveri a harangokat, hogy a föltámadt zavarosban halászhasson. Föltéve azonban, hogy a község 2000 kath. lakója katolikus vallású embert kíván a község élére? Vajjon nincs hozzá joga? Okos és józan ember az, a ki felekezeti igazítást vág a szemébe? Hiszen mindenütt meg szokott az ilyesmi történni és csupán a katolikusoknál szokás ez „felekezeti” rovásra, — másnál senkinél. Egyéb-iránt jól megfogjuk mindezt jegyezni, hogy alkalmadtán az orruk alá dörgölhessük, azoknak a kik mindenütt felekezetiességet keresnek s ha nincs: csinálni akarnak, hogy a vallási ellentéteket annál élesebbre hegyezhessék ki.

A megválasztottak ezek:

Bíró: Lendvai Mihály (kath.) II. bíró: Szopori János (kath.) közgyám: Fűrész János (kath.) pénztárnok: Grácer Mihály (kath.) esküdek: Grácyer P. János (kath.) Soós Ferenc (kath.), Szopori István (kath.), Haiczinger János (ág. hitv. ev.)

— **Tolvaj cigányok.** A cim épen nem szokatlan, mert hisz a mi köbörigányaink fő kenyérkereseti forrásként a lopást tekintik. A mit a szem lát, az a kéz nem hagyja, ez a jelégük. Régi igazság ez, a mi nap-nap után beigazolást nyer. Egy idő óta nem igen hallottunk cigányainkról, most ismét napirendre kerülnek. A déli vasut helyi felügyelősége többször tapasztalta, hogy a vasutvonalon mentén levő hópálink támaszó ducy-eltűnnek. Legutóbb a sífoki vonal mellől emelgették el az oszlopokat s a rendőrség megállapította, hogy a tettesek a mi Lajos-telepi cigányaink, a kik azonban váltig tagadják a dolgot. A ducok természetesen már elégették.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb jövelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. — Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

A sajtószabadság.

Milyen különös a véletlennek összerakalkozása. Ma, mikor a sajtószabadság diadalát üljük, ma kell megemlékeznünk a sajtószabadság nevében elkövetett gyalázatoságról is. A nemzet nagyjai vérüket ontották érte, egy-két sehnai pedig a sárba rántja, mintha beigazolni akarná a Szentírás ama mondását: „ne dobjátok a drága gyöngyöket a malacok vályujába.”

A szocialisták vasárnap gyűléseztek. Egy

pár éhenkórász, a kik nem dolgoznak, nem szán-
tanak, de gyűlöletet vetnek és érte busás jövedel-
met aratnak a legszegényebb néposztály zse-
béből, a kiknek kenyerük az igazítás, a legeg-
yszerűbb népek lázadásba, forradalomba való
hajszolása, lejötték Fejérvárra, hogy a népet ha-
zájától és Istenétől eltántorítsák.

Vezérszónok, **Csizmadia Sándor** (foglal-
kozása: igazítás) az első szavával kihitta a rend-
őrség rendreutasítását, majd pedig, hogy a rend-
őrség kiküldöttje megvonja tőle a szót, a mint
lapunkban részletesen leírva volt. Ennek meg-
torlásaképen a „Népszava”-ban a következőket
írták Kuti Fülöp rendőralkaptányra:

Székesfehérvár. E hó 8-án kitűnően látoga-
tott népgyűlést tartottunk, melyen legalább ezer
földmivelő munkás is megjelent.

A hatóságot valami Kuthi névre hallgató
fajbarom képviselte, a ki a gyűlésen a legképte-
lenebb botrányokat vitte véghez. Mielőtt a gyű-
lés megkezdődött volna, egész jegyzőkönyveket
vett fel az elnökül és jegyzőül. Csizmadia elvtársat
szintén ki akarta hallgatni, amiből termé-
zetesen heves összeütközés lett, mert annak a
Kuthi nevezetű buta fráternek még a vasnál is
keményebb tőkeje van s így Csizmadia elvtárs
felvilágosító szavai nem tudtak belehatolni.

Végre mégis megkezdődött a gyűlés. Kuthi
rohamai is szűntek egy pillanatra; azonban
csakhamar megint elfogta az örület. Sápadozva
és ordítva ugrott fel, hogy a gyűlést megzavarja.

Csizmadia elvtárs először is figyelmeztette
a gyűlést, hogy nyugodtan maradjon es ne ci-
náljon rendetlenséget, bármennyire szeretné is ez
a hatóság kiküldöttje. — Miután az örvöngő al-
kaptányt sikerült ismét megfékezni, folytattuk a
gyűlést. Csizmadia elvtárs általános helyeslés mel-
lett fejtegette, hogy milyen a földmivelő munká-
sok helyzete és hogyan lehet azon segíteni. Mint-
egy három negyed óra hosszat beszélt elvtársunk,
mikor a pillanatra csöndes örült Kuthi újra düh-
öngni kezdett és a gyűlést feloszlatta.

A feloszlatast a munkások óriási elkesere-
déssel tudomásul. Csizmadia elvtársnak
csak nagy erőfeszítéssel sikerült megakadályozni,
hogy Kuthi el ne páholjak.

Ez a Kuti nevű barom különben valódi típusa
a gonoszágnak és megtestesülése a hülyeségnek.
Arcából a butaság szinte kitudorodik. Csele-
kedetei pedig a valóságos meggabalyodott barom-
nak öklelőzései. Amit a gyűlésen kapott, nem
hogy hasnált volna neki, hanem még ő sértő-
dött meg, a gyönyörű fráter. Fenyegetődzött, hogy
majd így meg úgy lesz. Hát mi nem fenyegető-
dzünk, hanem a következő kijelentésekért majd
emberségre tanítjuk azt a buta fickót. Ugyanis
mielőtt a gyűlés megkezdődött, azt mondta a
másik társanak: *Csizmadiát nem engedjük ám
beszélni, hanem feloszlaltjuk a gyűlést.* Tehát már
a gyűlésre azzal a szándékkal jött, hogy jogtalan-
ságot követ el. A gyűlés után pedig Csizmadia
Sándor elvtársra vonatkoztatva, fenyegetve mon-
dotta: *Megállj dísznő, becsukatlak!* Hát majd meg-
tanítjuk iné ezt a frátert, hogy ha már a néppel
szemben gázságokat el mer is követni, de lega-
lább a saját vastag bőre érdekében tartsa csukva
a száját. Ha boldog, a tébolydában a helye és
nem a hivatalban.

A székesfehérvári munkások utalatast és gyű-
löletét oly nagy mértékben kivívta magának a
Kuti barom, hogy naplomenet után tanácsos lesz
otthon maradnia. Egy haszna azonban van a
hallatlan erőszakoskodásának, még pedig az, hogy
a mozgalom iránt óriási az érdeklődés, mert a
Kuthi-féle szarvasmarhák viselkedése telépont-
jára viszi az elégedetlenséget és az elkeseredést.

Önkéntlenül eszünkbe jut itt, hogy ha
már behozták a sajtószabadságot, hagyták volna
meg mellette a sajtó is, mert az ilyen éhenkórász,
ki ily írással meri bepiszkolni a papírost,
nem érdemelne mást, mint huszonötöt a legpu-
hább felére.

Egyébiránt — a mint halljuk — Kuti al-
kaptány is sietett megindítani a cikkirő ellen a
bünyfnyítő eljárást.

SZÍNHÁZ.

Csütörtök, március 12.

A **fősrény**, Molière vigitéka, amit azonban
elhízázott dolog a modern bohóságok kategori-
ájába sorozni, mert több benne a dráma, mint a
komikum és több a szatira, mint a humor. Tem-
póval kell ezt játszani, mint ahogy abban a kor-
ban minden tempóra járt. **Kovács** (Harpagon)
Pierrot-nak meszelte magát, holott jobban illet
volna szerepéhez a Gáspár apó-féle maszkirozás.
Ennek a neveléses maszknak dacára azonban
az a drámai jelenése, amikor az ellopott pénzér-
ért dühöngött, szépen sikerült. **Szarvassy** jól ala-
kított. **Nagy Mariska** (Marianna) a sok csipőben
olyan volt, mint egy kis töltött galamb. Csodál-
juk, hogy már egyszer **Siposssst** (Jakab mester)
is megdicsérhetjük, akinek ugy a maszkirozása,
mint öltözése, de különösen játéka határozottan
sikerült. Mégegyeszer kifejezzük csodálkozásunkat,
de ki kell jelentenünk, hogy az övé volt a leg-
korrektebb alakítás.

Péntek, március 13.

Ki- kezd mos. Az elsőnél jóval gyengébb
előadás, amely annál inkább kiemelte Szarvas-
ynának ebben a darabban különösen kedves
alakítását és társalgási ügyességét.

Szól.

— **Vendégzereplés.** Nagy örömmel hal-
lottuk, hogy **Berki** Ferenc, a ki a nyolcvanas
években kedvelt drámai alakja volt a helybeli
közönségnek, jövő héten háromszor fellép szin-
padunkon. Erdélyben valóságos kulturmissiót tel-
jesített Berki Ferenc, a ki a mellett hogy ügyes
színész, városunk gyermeke is s így érthető az
az érdeklődés, melylyel fogadja a közönség itteni
fellépését. Kedden „A bor”, csütörtökön „Fehő
Klári”, pénteken pedig az „Ocska brigádírvos”
főszerepét játsza s a jelzett előadásokra felhívjuk
a közönség figyelmét.

118/vg 903. sz.

Árverési hirdetés.

Alóliert bir végrehajtó az 1881. évi 60.
t. cz. 10. § a értelmében ezennel közhírre
teszi, — hogy a n. kanizsai kir. törvény-
szék 742/p. 903. sz. végzése következté-
ben dr. Fái Sándor bpesti ügyvéd által kép-
viselt: Fisehl Jakab és fiai boglári bej cég
javára **Weiss Géza székesfehérvári lakos ellen**
2000 korona tőkekövetelés és jár. kielé-
gítésére 1903. évi február hó 1-én fogana-
tosított kielégítési végrelajítás útján **Izka-**
szt Györgyön és folytatva Székesfehérvár-
rort lefoglalt és pedig előbbi helyen borok,
boredények, 1 ló, kocsis és lőszerszám,
utóbbi helyen pedig butorok, ágyneműek
stb. Összesen 2016 kor. 20 fillérre becsült
ingóságok nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a sz. fehérvári kir.
járásbíroság 1903. évi V. II 33 2 sz. vég-
zése folytán a helyszínen **Izka-Szent Györ-**
gyön a Somosalmi szállóhelyen a 152 sz. prés-
házban leendő megtartására határidőül 1903.
évi Március hó 19-ik napjának d. e. 9 órája
és folytatva Székesfehérvárott alperes lakásán
a Szarka-utca 5. sz. a. leendő eszközésére pe-
dig ugyanaz napnak d. u. 2 órája kitűztetik
és ahhoz a venni szándékozók oly meg-
jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett
ingók ezen árverésen készpénz fizetés mel-
lett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén
becsáron alul is elfognak adatni. Kelt, Szé-
kesfehérvárott, 1903. évi február 20-án.

Havas Sándor
bir. végrehajtó.

Nyilttér*)
SCHUBERT és SCHLESINGER
 DIVATÁRUHÁZA
 SZÉKESFEHÉRVÁR, MÁDOR-UTCA.

Nagyszabású bevásárlási utunkról hazatérve, tisztelettel értesítjük nagyrabecstült vevőinket, hogy áruházunk részére a divat különlegességeit képező legfinomabb ruhakelméket, selymeket, mosó kelméket beszereztük Magas színvonalon álló divatruházunk készletének beszerzésénél nem mellőzhetjük az irányadó külföld gyártmányait, de különös tekintettel voltunk arra, hogy hazánk kitűnő ipartermékei dús választékban képviselve legyenek áruházunkban.

Épügy a legfinomabb, mint olcsó, de jó minőségű cikkekben nagy választékkal állunk t. hölgyeink rendelkezésére, olyannyira, hogy üzletünk teljesen nélkülözhetővé teszi a fővárosi cégeket, sőt azokat olcsó árak, — szolid és előzékeny kiszolgálás tekintetében — felül is múlja.

Ez alkalommal hölgyeink kényelmére divatos díszeket is beszereztünk s minden raktáron levő kelméhez megfelelő izléses díszek nagy választékban kaphatók.

Női felöltők, gyermek konfekció, gallérok olcsó és legfinomabb kivitelben nagy választékban vannak raktáron a legújabb modellek szerint.

Férfi ruha kelmékkal, férfi felöltő szövetekkel szintén szolgálhatunk és üzletünk ezen új ága, melyvel közkívánatra bővítettük sokoldalú áruházunkat, az utóbbi 2—3 év alatt örvendetesen föllendül; mert férfi kelméink kitűnő minősége, verseny nélküli olcsó ára csak megerősítik üzletünk országiszerte elterjedt jó hírnevét.

Vidékre mintákkal készpénzzel s bérmentve szolgálunk és beérkező megbízások elintézésére kiváló gond fordítanak.

Kiváló tisztelettel

Schubert és Schlesinger.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Az arebőr ápolására kitűnő szer
 a „Melanie Creme.“
 Kapható: Takácsi Nagy József
 gyógyszerárában
 Székesfehérvárott, Budai-ut.
 I tégyel — I korona.

Anyakönyvi statisztika

1903. évi március hó 7-től március hó 14-ig.

I. Születés.

Született: 12 fiú, 14 leány. Ezekből törvényes fiú: 12, leány 12; törvénytelen fiú: 1, leány: 0; halva született: 1 törvényes fiú, 1 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány. — Összesen: 26.

II. Halálozás.

Elhalt: 13 fi, 6 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiú: 5, leány: 1; törvénytelen fiú: 0, leány: 0; 5 éven felüli fi: 8, nő: 5. — Összesen: 19.

E szerint a születés a halálozást 7-tel múlja felül.

Elhaltak: Dr. Dubovszky Károly, rom. kath., nyugalmazott császári és királyi törzserő, 80 éves, Schlosser Kelemen fia, végegyengülés, Dinnye-utca, 2. sz. — Berta Györgyné, szül. Kohlmann Mária, rom. kath., 24 éves, hasbántalob folytán szivhűdés, Sz.-György kórház. — Palkovics Anna, rom. kath., 21 hónapos, septicus vöheny, Szécsa-u. 9. — Horváth Ferenc, rom. kath., 11 hónapos, bégörös, Kác-utca, 51. sz. — Gáspár János, rom. kath., kéregető, 67 éves, szivhűdés, Sz.-György kórház. — Bokor Mihály, rom. kath., városi mezei 67, 51 éves, bñrak, Sörpince-utca, 38. sz. — Borszúk Pál, rom. kath., napsz. költő, ágban, 49 éves, veselőb folytán tüladás, Sz.-György kórház. — Toth János, rom. kath., 20 napos, bégörös, Széchenyi-utca, 80. sz. — Lengyel Pál, rom. kath., 14 napos, hurutos tüdőlob, Sz.-György kórház. Káldi Jánosné, szül. Jankovics Anna, rom. kath., 77 éves, végegyengülés, Sörpince-utca, 14. sz. — Jámbor Zsigmond, ev. ref., színházi ielügyelő, 58 éves, Millirovits Anna férje, agyszélhűdés, színházi épület. — Trukenszitz Ferenc, rom. kath., 5 éves, vöheny, Forgó-utca, 3. sz. — Özv. Demkó Istvánné, szül. Szalai Erzsébet, rom. kath., 62 éves, tüdőgúgulás folytán szivhűdés, Major-utca, 20. sz. — Lucz Ferenc, rom. kath., 15 éves, hasi hagymáz folytán kimerülés, Sz.-György kórház. — Molnár Pál, rom. kath., napsz. költő, ágban, 48 éves, tüdőlob, Sz.-György kórház. — Komáromi Antal, rom. kath., 9 hónapos tüdőlob, Öreg-utca, 38. sz. — Kleer Jánosné, szül. Tikász Rozália, rom. kath., 57 éves, tüdővész, Malom-utca, 27. sz. — Peidl József, rom. kath., 46 éves, földm. napsz. tüdővész, Selyem-utca, 30. sz.

Kihirdetés.

Weisz Gerzson, magánhivatalnok, Székhérvár és Steiner Johanna, Klentsch, Csuhország. — Schlakker Antal, kömves-ségéd és Prosszer Erzsébet, házi cseléd, Sz.-Fehérvár,

Új bútor üzlet!

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy saját műhelyemben készült asztalos munkákból raktárt tartok.

Kórház-utca 4. szám alatt (saját-ház)

Raktáron van uri-, háló-, ebédlő-, szalon-, előszoba és konyhabutorok a legszolidabb kivitelben, melyeknek jó minőségeért felelősséget vállalok.

Főelvem oda irányul, hogy ezen szakmában előforduló silány gyári munkák által félrevezetett közönség helyben találjon szolidan készült butorokat.

Elvállalok továbbá minta és rajz szerint választott butorok készítését bármily kivitelben, ugyszintén mindennemű asztalos munkákat jutányos árakon.

Raktáromat a n. é. helybeli és vidéki közönség figyelmébe ajánlom.

Kiváló tisztelettel

NYÁRY GÁBOR,
 épület és butorasztalos.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

Kiadó

a piac közepén Hal-tér 14. szám alatti nagy sarok üzlethelyiség hozzátartozó lakás- és mellékhelyiségekkel augusztus hó 1-re kiadó. Tudakozódhatni lehet:

ÖZV. MARSCHALL NÁNDORNÉNÁL.

NOVENA,

azaz kilencnapos ájtatosság Jézus szentséges szívéhez valamely különös kegyelem elnyerésére. Kötve 60 fillér, füzve 40 fillér darabonkint. Kapható és megrendelhető Rózmann István Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 23. a.

!! Elvem kevés haszon nagy forgalom !!

RODE IMRÉNÉ Lasits Erzsi
 női- és férfi-divat üzlete
 SZÉKESFEHÉRVÁR, Szt. Imre-utca.

T. c.

Üzletem nagyobbításá alkalmával van szerencsém értesíteni a melyen tisztelt vevő közönséget, hogy a fért-divatárut is bevezettem a non-divat üzletembe, kenyserített erre kiterjedt nagy ismeretseggem és üzletem nyolcz évi feunállásának jó hírneve. Tekintve a mai divat orias változatoságát, mind a mellét fűrészságot és kölságot nem kimélve mindazt, a mit a női divat terén szepet és különlegest a külföld termel, sikertül beszereztem; naponta érkező újabb és újabb divatu

parizsi és becsi modell-kalapok.n feltűnő szep nagy választékkal szolgálok.

Férfi divatban

oly hallatlan olcsó árakat nyujtok a miibe meg a vevő közönség nem részesült.

Legszepbb férfi kalapok, kitűnő minőségű minden szímben f. 20.

Fekete kalapok minden létező alakban 1.50.

Legfinomabb gyapju divatkalapok 1.50, 1.80, 2.—, 2.50

Nyakkendők selyemben 15, 20 és 25 kr.

Nyakkendők legfinomabb 40, 45, 60 és 70 kr.

Ingek, gallérok és kezélobböl a legjobb gyártmányt tartom raktáron, melynek tartosságairól 5 évi jótállást vállalok. A n. t. vevőközönség szives jóindulatába ajánlv magam vagyok

kitűnő tisztelettel

Rode Imre.

Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó termésű) mert nagyobbra ha megnövi, természetem hoz, ezért sokan nem értékel eredményt eddig. Hol lugasz...

alkalm s fa okát illetlek, azok ábrán elaltják hazukat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskataly és más édes szőlőkkel.

A szőlő használatban mindenütt megterem s minden oly ház, melynek fa a mellett a legcsokélyabb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kertészeknek stb. a legremekébb díszre használatos helyet is el foglalja az egyfajta szőlő. Ez a legújabb és legújabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismeretelésre vo alkoss szines fénynyomatu katalógus hársinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki rimét egy levelezőlapon tudatja. Emellett első szőlőtrágyatlap Nag-Károly, n. p. Székelyföld.